

АЛЕКСАНДЪР БЕЛЯЕВ

СИНИЯТ СЛОН

Превод от руски: Воля Драгомирецкая, 1979

chitanka.info

Вятърът измени неочаквано посоката си и задуха от брега към океана. Бодливият снежен прах като змия запълзя след него между торосите^[1]. Вятърът го подхвана на своите широки крила, завъртя го нагоре и го хвърли срещу бързо плъзгащата се шейна. В шейната имаше двама човека: голям и малък, баща и син. Бащата се казваше по чукотски — Ермечин, синът — по руски Пашка. Ермечин беше прехвърлил петдесетте. Той беше ловец. Пашка беше живял на света пет пъти по-малко от бащата. Той ходеше на училище и също беше ловец. Това знаеха всички. И майка му, и учителката, и началникът на зимовището Степанов, и лекарят Андрей Иванович, и радистите... Ермечин много пъти беше излизал със сина си в морето. Пашка му помагаше да управлява лодката, първи забелязваше в свободната от лед вода предпазливите животни, дереше нерпата^[2], а веднъж сам застреля морж. След този случай бащата и синът започнаха да ходят на лов като равни. Сега Ермечин караше Пашка за ваканцията от училище вкъщи. Пашка добре се учи цялата зима. Ермечин му подари за това нова берданка, а учителката — голяма красива книга. На кориците ѝ бяха нарисувани зелени палми, ярко розов папагал с извит като моржов зъб клон и голям, с увиснали уши слон. Нито едното, нито другото, нито третото Пашка беше виждал някога през живота си.

— Какво е това? — попита той, като посочи с пръст дългия нос на чудното животно.

— Слон — отвърна учителката. — Той живее в топлия юг. Книгата е най-хубавият подарък. Чети я внимателно.

— Най-хубавият подарък за ловеца е пушката — усмихна се Ермечин.

— Татко вярно казва — съгласи се Пашка. — Пушката е помощник на ловеца. Книгата обаче е също добро нещо.

Пашка още веднъж погледна слона и скри в пазвата на топлия кожух подаръка от учителката. След това бащата и синът седнаха в шейната. Ермечин подвижна, кучетата тръгнаха бързо и ги понесоха по снежната целина. Пашка, скрит от студа зад широкия гръб на баща си, току опипваше приклада на берданката.

— Пушката не е лисица, сама няма да избяга — успокояваше се той, но след всяко тръскане на шейната отново протягаше ръка към гладкия полиран приклад. За книгата също не забравяше. Тя лежеше под кожуха му и приятно му грееше гърдите като мъничко късче от

този далечен, непознат юг, който беше нарисуван на корицата ѝ. „Когато завърша училище — мислеше си Пашка, — ще се кача на някой параход и ще отплувам там, където живее този слон. Казват, че там е много горещо. Е, аз също ще разбера какво е това.“ Пашка много искаше да сподели тази мисъл с баща си, но при ловците не е прието да се разговаря без особена необходимост и той мълчеше. „Ще разкажа всичко на мама — реши накрая. — Тя е жена. Тя няма да ме осъди.“

Когато вятърът започна да духа в лицата им, Ермечин седна странично на шейната. Пашка направи същото като баща си. Пред тях се откри океанът и плаващите планини от син лед. Океанът беше спокоен и ясен. Зимните бури бяха вече стихнали, водата в свободните от лед пространства стана по-светла, торосите загоряха с преливащи се виолетови цветове. Малки вълнички люлееха в залива натрошения лед.

До голям леден блок, целия в дупки, пробити от нерпите, Пашка бутна баща си с лакът.

— Трябва да опитам пушката — каза той.

Ермечин спря кучетата. Те веднага легнаха, като скриха носове в пухкавата козина на корема си. Само водачът остана да стои с широко разтворени ноздри. Зимовището вече се виждаше и донасящият се оттам шум на двигателя дразнеше кучешкия апетит.

— Студено е обаче! — предупреди Ермечин. — Много е студено.

Пашка мълчаливо кимна в знак на съгласие.

— Тогава аз ще тръгна пеша, кучетата оставям на тебе — каза Ермечин, доволен от сина си.

Пашка отново мълчаливо кимна с глава и като истински каюр^[3], викна кучетата веднага щом Ермечин стъпи на крака. Впрягът стремително се откъсна от мястото си. Пашка тежеше толкова малко, че кучетата теглеха шейната почти без да се напрягат. Те бяха много бързо, но Пашка все пак ги удари два пъти с тежкия прът, за да почувстват стопанина си.

Като заобиколи висок торос, шейната неочаквано спря пред лъкатушеща пукнатина в ледения блок, проточила се успоредно на брега. Пукнатината беше съвсем обикновена, подобна на десетки други, които непрекъснато срещаше впрягът по своя път: също такава лъкатушеща, зеленикава, със същите неравни, както при всички пукнатини, назъбени краища. Но кучетата, кой знае защо, не искаха да я прескочат, и като наостриха уши, легнаха на леда, притискайки се

боязливо едно към друго. На Пашка това не се хареса. Като се разсърди, той удари с пръта водача. Кучето жално изквича и се дръпна назад. Тогава Пашка слезе от шейната и погледна в посоката, накъдето тръгна баща му. Ермечин беше вече далеч. Без да се обръща, той вървеше към зимовището с широка, плъзгаща се стъпка, като че ли се плъзгаше със ски. Пашка се зарадва, че баща му не видя неговия позор, хвърли пръта, свали от рамото си берданката и прекрачи към дупките в леда. Там, криейки се от вятъра зад ледените, искрящи тороси, обикновено се грееха на слънце ленивите нерпи. Пашка неведнъж се беше приближавал до тях на сигурен изстрел и сега се промъкваше, вглеждайки се зорко между торосите. Снегът около него на равното беше син, по върховете на преспите розовееше, краищата на дупките изглеждаха зелени, а океанът в разтопените места беше блестящ и черен. Към тези цветове Пашка беше привикнал отдавна и знаеше, че всички те съществуваха само когато свети слънцето. Щом то само за минута се скрие зад облаците, всичко наоколо веднага ще помръкне, ще посивее и само водата ще остане, както преди, блестяща и гъста.

Пашка направи вече няколко кръга, огледа десетки големи и малки дупки, но не забеляза нито една лежанка. На леда нямаше тюлени. Тогава той се покатери на голям леден блок и почти веднага видя встрани кучешката глава на голяма нерпа, излизаща от водата на леда. Пашка остави нерпата да изпълзи по-далеч от края на дупката, вдигна до рамото си берданката и натисна спусъка. Сухият трясък на изстрела разцепи студения въздух. Прикладът леко тласна Пашка в рамото. Ледът под краката на животното трепна и то, без да обърне на това никакво внимание, бързо се търкулна от ледения блок и клатушкайки се тежко на плавниците си, тронаво запълзя към водата. Пашка още веднъж гръмна в животното. Нерпата зарови нос в снега и замря. Пашка почувства как в гърдите му всичко затрептя от радост. Той вдигна високо над главата си бащиния подарък и го обзе огромно съжаление, че редом с него не стои Ермечин. Той би могъл истински да оцени такъв успех.

Пашка неволно погледна след баща си и изведнъж забеляза, че леденият блок, на който ловуваше, бавно плува към океана. Тясната пукнатина, преградила пътя на впряга, се беше превърнала в широк пролив. Разстоянието между ледения блок и брега се увеличаваше с всяка минута. Пашка объркано замига и изпусна в снега берданката.

— Татко! — с всички сили извика той, като се опомни, но чу в отговор само жалните гласове на кучетата. Вдигнали нагоре муцуни, те лаеха към Пашка, като че ли се прощаваха с него. Забравяйки за нерпата, за берданката и изобщо за всичко на света, Пашка се хвърли към края на ледения блок. Зловещ студ го лъхна от черните глъбини.

— Мамо! — извика Пашка още веднъж и се послуша. Ледената пустиня остана безмълвна. На Пашка му стана много горещо, после много студено, след това той престана да усеща каквото и да било.

— Ма! — отново извика той и вече, сам не вярвайки, че могат да го чуят, се запъна на половината дума.

Той плаваше самичък в огромния, пуст океан. И макар до брега да беше съвсем близо, само някакви си петдесет метра, той вече нямаше от кого да чака помощ.

Пашка затича по края на ледения блок, като викаше кучетата, тези единствени живи същества, които го следяха от брега, и не знаейки какво да прави по-нататък, падна на леда. Водата и пукнатината се скриха от погледа му, но брегът веднага се отмести някъде далеч встрани. Тогава скочи на крака и започна бързо да се съблича. За миг ръкавиците, кожухът, кожените обувки полетяха на леда. Последваха ги ризата и панталоните. Студът близна Пашка по шията, обгори гърба и гърдите. Но всичко това беше нищо в сравнение с чувството, което изпита, когато стъпи на леда. Като че ли десетки малки иглички се впиха под кожата му, щом направи първата крачка. Пашка се сви на топка и скочи във водата. Сега той вече не изпитваше страх. Той не мислеше за опасността и страхът премина от само себе си. Цялата му воля, всичките му сили бяха подчинени на един стремеж: да преплува пукнатината и да излезе на брега. Неговият собствен живот беше в ръцете му и той се бореше за него, малкият човек с мъжествено сърце на истински ловец.

Водата се оказа не толкова пронизваща, както вятърът, но много по-гъста и тежка. Пашка едва се движеше. Трудно му се подчиняваха ръцете и краката, а скоро, когато престана да ги чувства, започна да му се струва, че заедно с леда вятърът го отнася в океана и той плува не напред, а назад. Поиска му се да се обърне и да погледне къде е леденият блок. Той успя за миг да зърне този откъснал се от брега леден блок, който едва не му стана гроб. Ледът беше вече далеч, но

Пашка все пак успя да види на него своите дрехи. Тогава той заплува по-бързо.

Как стигна брега, Пашка вече не помнеше. Той се хвана за нещо с ръце, но не почувства за какво. Опираше се на нещо с крака, но също не чувстваше какво. Бяха ли това остри камъни или гладък лед, той не чувстваше нищо. И само когато случайно се обърна, забеляза на снега розовите от кръв следи на собствените си крака. Мократа кожа от студа мигновено се залепяше за леда и оставаше на него като причудливи парцалчета.

Кучетата се изплашиха от голия човек, излязъл от водата, и потеглиха, без да чакат команда. Пашка едва успя да се хване за шейната. Няколко метра тя го влачи по снега, но след това някак си успя да се качи и да легне на нея по корем. За щастие шейната отгоре беше покрита с тюленова кожа, с краищата на която покриваха краката си при дълъг път. Пашка се уви целият в нея. Вече не чувстваше студа. Под кожата се дишаше по-леко, а да се държи на шейната в това положение беше много по-удобно. Не подкарваше кучетата, не му стигаха за това силите. Но те сами бягаха много бързо.

Пашка се опита отначало да разбере в каква посока го карат, но скоро загуби към това всякакъв интерес. Стана му топло и му се доспа. Той затвори очи и веднага се почувства не в шейна, а в лодка. Лодката плуваше по вълните и приятно го люлееше. Пред очите му блещукаше оранжево сияние, зад кърмата весело се плискаха вълни. И сиянието, и лодката, и вълните — всичко беше топло. След това отнякъде, направо от водата, изплува голяма, зелена палма, на нея стоеше ярко розов папагал и гледаше Пашка. От папагала и палмата също появяваше топлина. Пашка веднага позна дългоносата птица, усмихна се, заклан й се с пръст. „А къде е слонът?“ — спомни си той. „Той има такива меки и топли уши. Добре ще е да го покажа на мама. Тя ще се зарадва“ — отново си помисли той. Слонът, клатейки глава, излезе иззад палмата. Пашка се протегна към него, но изведнъж се разнесе шум и блесна ярка слънчева светлина. Лодката, сиянието, папагалът, зелената палма и слонът веднага изчезнаха. Пашка видя входа на зимовището и падна в снега. Кучетата залаяха, вратата се отвори и на прага излезе майката на Пашка. Тя завика нещо и се хвърли към момчето. Пашка веднага се успокои, каза: „Мама“ — и затвори очи. Повече той нищо не виждаше и не чуваше. А на входа на зимовището след майка му

изскочиха Ермечин, началникът Степанов, лекарят Андрей Иванович и радистите. Те взеха Пашка на ръце, пренесоха го в къщата и го сложиха на масата. Андрей Иванович извади най-голямата бутилка със спирт, намокри със спирта вълнена ръкавица и започна бързо-бързо да разтрива Пашка от главата до петите. Помагаха му всички.

— Ще се съвземе ли? — попита някой от радистите, гледайки с тревога към Пашка.

— Разбира се! — уверено отговори Андрей Иванович. — Ще живее. Сега ще дойде на себе си.

— Ех, че юнак! — не издържа Степанов и се усмихна. — На ледена шушулка се превърнал, но до къщи се добра!

Скъп на похвали, полярникът много ясно си представяше всичко случило се по време на лова, затова не можеше да сдържи ласкавите думи.

Скоро Пашка почувства болка в ръцете и дойде на себе си. Болката се разля по цялото му тяло. Пашка видя наведените над него усмихнати лица и застана.

— Нищо, нищо, дръж се — ободряваше го Андрей Иванович. — Това е от топлината. Какъв юнак се оказа ти!

Болката в тялото ставаше нетърпима. Особено силно боляха краката. За да не ги чувства, Пашка си прехапа устната, но в сравнение с болката в краката това ново, измислено от самия него мъчение му се стори нещо като леко щипване.

Пред очите му отново заплуваха разноцветни сияния. Той изведнъж си спомни и за първи път се уплаши от това, което преживя. От страх му стана трудно да диша. Едва не се задуши, широко отвори уста и искаше да заплаче. Хората, които го заобикаляха, се засмяха.

— Виж ти, какво си намислил! — усмихвайки се добродушно, каза Степанов.

— Ти какво? — учуди се Андрей Иванович. — Такъв смел ловец и ето ти тебе — сълзи! Всичко вече мина. За какво ще плачеш?

Пашка го досрамя. Той изхлипа и давейки се от обида, проговори:

— За книжката ми е жал.

— Каква книжка? — не разбра Степанов.

— Учител му я подари. Красива книга беше — обясни Ермечин.

— Птица имаше на нея. И слон... — добави Пашка.

— Слон? — попита Степанов.

— Да, слон — потвърди Пашка, — голям, син.

— Е, син! Ти братко нещо... сини слонове няма — усмихна се Степанов.

— Не, има. Син! — заупорства Пашка.

— Син слон? — намеси се в разговора им Андрей Иванович. — Тебе май те втриса? — и сложи голямата си длан върху челото на момъка и като поклати глава, добави: — Точно така е. Хайде под одеялото.

Сложиха Пашка в кревата, покриха го с одеяло. Накараха го да пие малинов чай. Дадоха му лекарство и го оставиха двамата с майка му. Тя седна до него и започна да му разказва приказка. Пашка здраво стисна в ръка майчината блуза, обърна се към стената и... тихо заплака от страх, който още не беше напълно изчезнал, от болка и радост, че всичко така добре завърши.

Големи кръгли сълзи се ронеха от очите му и бавно стичаха по бузите. Да се плаче, разбира се, беше срамно. Само че освен майка му никой не виждаше това. А мама? Мама е жена. Тя няма да осъди, тя всичко ще разбере и ще го пожали.

---

[1] *Тороси* — ледени плаващи блокове, натрупани един върху друг — Б.р. ↑

[2] *Нерна* — вид тюлен — Б.р. ↑

[3] *Каюр* — водач на шейна — Б.р. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.